

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izjava vank dan zvečer izjavljati nedolgo in praznično.

Inserati veljajo: petoslopnica peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zalupa vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj prilijo za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85.

Državni zbor.

Tumulti in divjanje v vodogospodarskem odseku. — Šarlatani in desperadi. — Puna fides S. L. S., zdrav nauk za gospoda Udržala. — Dr. Korošec in dr. Šusteršič ter državni pravdnik. — Politika neiskrenosti in demagogije. — Parlamentarni stroj. — Delo v odsekih. — Sejno poročilo.

Dunaj, 4. julija.

Iz prezidijalne dvorane, kamor je bila danes sklicana seja vodogospodarskega odseka, se je popoldne razlegalo divje kričanje. Skoraj se je nabrala na hodniku gosta množica poslancev in žurnalistov, ki so ugibali, kaj da je moglo tako hudo razburiti Rusine v njihovi obstrukciji proti vodnim cestam, da so pozabili na najprimitivnejše predpise družabnega vedenja. Skoraj so se vrata odprla in trgovinski minister je prihitel na hodnik, preplašen in pregan od hurovskih vpitja, na dolgi mizi, ki stoji stedi predsednikove sobe pa je bilo videti ležati dolgo človeško postavo.

Krik je naraščal, iz sobe je bilo slišati treskati stole, drobiti čepinje, od časa do časa so pokale knjige in druge težke stvari po tleh. Na hodniku se je pričelo domnevati, da je par poslancev zblaznelo, kajti le blazni ljudje morejo počenjati tako vandalske reči, kakor so to danes delali obstrukcionisti v vodogospodarskem odseku. — Kmalu se je izvedelo, da ti vandali niso v svojih narodnostnih zahtevah varani Rusini, temveč — slovenski klerikalci. Dostojanstveni deželni glavar dr. Šusteršič in prečisti prefekt dr. Korošec sta v vodogospodarskem odseku uprizorila igro iz Wildwesta in svojim dejanjem pridelala besede, ki so se docela skladale z vandalističnim početjem obeh dignitarjev S. L. S. Kričala sta kakor Indijanca in grozila kakor desperadi, dr. Šusteršič je celo obetal, da prinese k prihodnji seji **revolver** . . . ! In dr. Korošec je koncem koncem opsoval načelnika poslancev Udržala, nekdanjega najzvestejšega oprodo dr. Šusteršičevega, o katerem je »Slovenec« prepeval himne, katerega so naši klerikalci slavili kot najzvestejšega prijatelja Slovencev, moža »zlatega slovenskega srca«. In sedaj mu kličejo njegovi oboževalci: »sramota, tako se obnaša Slovan

proti svojim bratom, to je tovariš iz Slovenske Unije!

Kaj je posl. Udržal zakrivil, kateri so povodi pobesnelosti, ki je danes s tako silo izbruhnila pri naših klerikalcih na dan, one pobesnelosti in podivjanosti, ki jo sicer imamo priliko opazovati le na domačih tleh, katero pa na Dunaju vsaj dr. Šusteršič pokriva z državiškim plaščem?

Neposredni vzrok konflikta je bil ta, da je načelnik vodogospodarskega odseka poslanec Udržal odzval poslancu Korošču besedo, ki si je na nedopusten način prilastil protokol včerajšnje seje, ter ga začel prebirati, češ, da mora nekatere točnosti popraviti. Posl. Korošec je torej storil isto, kakor da bi v zbornici vrgel zapisnikarja s tribune ter si prilastil pravico, nasilno kontrolirati in popravljati zapisnike. In ker se je poslanec Udržal poslužil pravice in dolžnosti, so priredili klerikalci (trije so v odseku: dr. Šusteršič, dr. Korošec in Gostinčar) one vandalske korake. Pravijo, da je bilo Udržalovo postopanje le neposredni povod, da so bili razburjeni že prej, ker se Čehi in Poljaki pri pogajanjih, ki so se vršila v ta namen, da se delovanje vodogospodarskega odseka pospeši, prav nič niso ozirali na gospoda Šusteršiča in tovariše. Če je to res, potem je to dejstvo le nov dragocen dokaz, kako rapidno padata, dan za dnem, parlamentarni ugled in veljavnost nekdanjega strahovalca državnega zbora. In ker je dr. Šusteršičeva politika tako malo uspešna, da ne imponira nikomur več, kar se danes v parlamentu že vsakdo upa preiti preko želji in zahtev slovenskega klerikalnega kluba na dnevi red, izjavljajo naenkrat naši klerikalci, da smatrajo to omalovaževanje sebe za žaljenje celega slovenskega naroda (!) ter bodo svoje divjanje razlagali kot boj za narodno stvar!

Človek ne ve, čemu bi se bolji čutil, ali nepredvidnosti, s katero priznava gospoda Šusteršič in Korošec svoje politične neuspehe, ali predrznosti, s katero hočeta to svojo politiko razglasiti kot paladij slovenskega naroda. Vsekakor je priznanje dragoceno in predrzno smešno, kdor zastopavlja in omalovažuje dr. Šusteršiča, ta še ne žali slovenskega naroda, narobe, kdor prispeva, razkrinkati mahinacije in intrige kranjske klerikalne stranke in pomaga kazati slovenskemu ljudstvu, kako ne-

uspešne so državniške poteze naših samoizvoljenih izveličarjev — ta ne žali, ta koristi slovenskemu narodu, kateremu se morajo odpirati oči, da spregleda vso napitjenost, notranjo lažnjivost politike, katere karakteristična lastnost je najsmelejša demagogija, katere vsebina je najgrša neiskrenost.

Mi razumemo odpor južnih poslancev proti vodocestnim predlogom, smatramo, da se ne sme našim deželam naložiti velikansko breme onih stoterih milijonov, s katerimi si hočejo Poljaki, Čehi in sudetski Nemci graditi kanale. Povsem upravičena je zahteva po primernih kompenzacijah, in potrebno je, da ostanejo naši poslanci ostri nasprotniki vodocestne predloge in store vse, da preprečijo, dokler se upirajo vlada in »severne« stranke, privoščiti primerne vsote tudi za naše, itak skrajno zamarnjeno vodno gospodarstvo. Upravičen je izrek: predno se gradijo kanali, katerih narodno - gospodarska cena je še dvomljiva, je treba po vsej državi izvesti vsaj najnujnejše regulacije, zaleziti vsaj najbolj de-roče hudournike, preskrbeti vsaj najopustošenejše pokrajine s pitno in rabno vodo. Toda est modus in rebus. Če gre sedaj naša klerikalna delegacija tako daleč, da zahteva za samo Kranjsko celih 130 milijonov, to-traj skoro tretjino tega, kar je namenjeno za velike česke in galiske kanale, je to zavestno oškodovanje upravičenih interesov Kranjske. Zavestno radi tega, ker si mora vsak pameten človek reči, da bi kompenzacije, računene po merilu dr. Šusteršiča, presegle milijarde, torej vsoto, katere država ne premore, ako neče poginiti.

In tako se pri naših klerikalcih skladajo taktika in pa stvarne njene podlage popolnoma. Prva je tako odurna, kakor so druge pogrešene in brez vsake realnosti in ker mora prva doživeti polom, zato bodo oškodovane tudi druge.

Se eno besedo bi bilo današnjim dogodkom pridejati. Češke stranke, zlasti pa češki agrarci, ki so tako dolgo verovali besedam dr. Šusteršiča, so doživeli danes zaslužno razočaranje. Vsak, kdor se je še vezal s slovenskim klerikalcem, se je moral končno pokoriti — ali stvarno, ali moralno. To kar odlikuje našo S. L. S. v celnem njenem delovanju, naj si

bo sedaj glede njenih dolžnosti napram narodu, kateri se ji je izročil, ali napram stanu, ki ji zaupa, napram stranki, ki se z njo veže — se da označiti z enim samim izrazom **puna fides**.

Češke stranke danes že dobro vedo, da ne smejo istovetiti slovenske politike z ono dr. Šusteršiča. — Najboljši učitelji v tem oziru so jim bili baš naši klerikalci sami.

Popoldne se je sicer vršilo posvetovanje »delovnih strank« vodogospodarskega odseka (sedaj ima že skoraj vsak odsek svojo posebno delovno večino). Sklenilo se je, sklicati odsek jutri k formalni seji, v kateri bo podal poslanec Udržal pojasnila o svojem današnjem postopanju ter posebno zavrnil obdolžitve, da je hotel kogarkoli terorizirati. Rusini bodo svoje današnje obnašanje obžalovali in pričakuje se tudi, da prosita dr. Šusteršič in dr. Korošec za odpustčanje. Če ne radevoljno in iz svobodnega nagiba, pa vsaj iz strahu pred kazenskimi posledicami svojega današnjega divjanja. Popolnoma resno se je namreč popoldne v parlamentarnih krogih, v katerih je bilo slišati le en glas splošnega obsojanja obeh rogoviležev in obžalovanja nad ponižanjem parlamentarizma, ki sta je brezvestno zakrivila oba gospoda, razmotrivalo vprašanje o kaznivosti Šusteršičevih in Koroščevih činov. Oba sta, po mnenju mnogih poslancev, zakrivila očividne zločine, dr. Korošec z nasilnim rušenjem razprav zakonodajnega zbora (v smislu § 76. zak.), dr. Šusteršič z nevarno pretiranjem, dr. Korošec poleg tega tudi prestopke hudobnega poškodovanja tujega imetja.

Marsikateri parlamentarec je izrazil mnenje, da bi bilo končno enkrat potrebno, poklicati v obrambo parlamentarizma — na pomoč državnega pravdnika. Eksempel bi bil tem bolj strašilen, če bi roka pravice zgrabila takoj prvič — deželnega glavarja.

Od burnih in žalostnih dogodkov, ki so se odigrali v vodogospodarskem odseku, se danes prav prijetno odlikuje tiha in nemotena delavnost zbornice same. Parlamentarni aparat deluje z naravnost odlično hitrostjo. Do 7. zvečer je bilo odpravljenih in odobrenih šest zakonov, dva o pupilarni varnosti dalmatinskih, oziroma šlezkih deželnih obligacij, nadalje oba zakona o zava-

rovanju pomorščakov in pomorskih ribičev proti boleznim in neugodnim, mednarodna pogodba o pravnih posledicah pri trčenju ladij in pri pomoči o pomorskih neugodah, zakon o regulaciji Donave, o inženirskih komorah, in zakon o državnih subvencijah podonavski paroplovni družbi.

V odsekih se tik pred počitnicami še poskuša to in ono stvar dokončati. V subkomiteju za italijansko pravno fakulteto se je danes nadaljevala debata o tej zadevi, nemško-nacijonalni poslanec Waldner je stavil nekoliko presenetljiv predlog, da naj vlada ustanovi v Trstu laško trgovsko visoko šolo, kateri bi se dala pripojiti italijanska pravna fakulteta.

Od kod naenkrat ta velika dobrodušnost Nemcev, ki hočejo sedaj naenkrat dati Italijanom kar dve visoki šoli? Nujna ta zadeva seveda ni, subkomite se sestane zopet šele v jeseni. Razveseljena vest prihaja iz ustavnega odseka. Ta je danes končal razpravo o društvenem zakonu ter pripravil predlogo za plenum zbornice, ki bo mogla brez vsakih ovir rešiti v jeseni to vevlačno zakonodajno delo.

Vodogospodarski odsek bo nadaljeval svoje meritorne razprave šele v septembru. Do takrat bo morala položaj razjasnjen in kompenzacijsno vprašanje rešeno. Nikdo ne zavi-da Čehom in Poljakom kanalov, toda slab gospodar je tisti, ki svoje zadeve zanemarija, svojo domaćijo oškoduje, da bi sosed se imel tem bolje in da bi tem lepše prospeval. Upravičenost tega principa mora vsakdo priznati.

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Predsednik dr. Sylvester je ob 11. otvoril sejo. Na dnevnem redu so: zakon o pupilarni varnosti zadolžnic melioracijskega posojila Dalmacije in pa zakon o pupilarni varnosti šlezjskega deželne železniškega posojila. Sprejeta sta bila v drugem in tretjem branju brez debate.

Nato je zbornica obravnavala o poročilu odseka za pomorsko plovbo in pomorsko ribištvo. Vsi tozadevni zakonski predlogi so bili sprejeti, kakor so jih predlagali poročevalci.

Nato so se obravnavali zakonski predlogi glede regulacije Donave, ki je bila sprejeta v drugem in tretjem branju.

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

(Dalje.)

Stopila je pred njim iz sobe; ponovila je: »Jutri ob sedmih.«
Odgovoril je: »Jutri ob sedmih.«
Ločila sta se. Ona je zavila na desno, on na levo.

Du Roy je šel do vnanjega bulvarja. Potem se je počasi vračal po bulvarju Malesherbes. Mimo pekarne grede je zagledal glaziranega kostanja v čaši in si je mislil: »Funt ga prinesem Klotildi.« Kupil je zavitek tega precukranega sadeža, ki je bila Klotilda kar nora nanj. Ob štirih je prišel domov in je čakal svoje mlade metrese.

Nekoliko zapoznala se je, ker je prišel njen mož za osem dni. Prašala je: »Ali utegneš jutri k nam na dine? Zelo bi te bil vesel.«

»Ne, jutri diniram pri šefu. Kar zakopani smo v politične in finančne posle.«

Snela si je bila klobuk, sedaj si je slačila opleček, ki jo je preveč stiskal.

Pokazal ji je zavitek na kaminu:

»Glaziranega kostanja sem ti prinesel.«

Tlesnila je z rokami: »To je lepo! Kako si ljubezniv.«

Vzela je zavitek, pokusila enega, in je izjavila: »Izvrsten je. Vem, da ne bom niti enega pustila.«

Nato je pogledala Georgesu s polno veselostjo in je pristavila: »Torej daješ vsem mojim poželjem potuho?«

Počasi je jedla kostanj in pogledala vsak hip v zavitek, ali ga je še kaj notri.

Rekla je: »Čakaj, ti sedi v naslanjač in jaz ti počenem med kolena, pa bom hrustala svoje bonbone. To bo tako prijetno.«

Nasmehnil se je, sedel in jo vzel med svoja razkročena stegna kakor je držal malo prej gospo Walterjevo.

Dvignila je glavo proti njemu in mu je dejala s polnimi ustmi:

»Veš, srček, o tebi se mi je sanjalo. Sanjalo se mi je, da sva naredila veliko potovanje, jaz in ti, na kameli. Dve grbi je imela, in midva sva jahala vsak na eni grbi čez puščavo. S seboj sva imela z maslom namazane kruha v papirju in vina v steklenici, pa sva južnila na grbah sede. A za malo se mi je zdelo, da ne moreva delati nič drugega: bila sva predaleč vsakebi, in jaz bi bila rada zlezla s svoje grbe.«

Odgovoril je: »Tudi jaz bi rad z grbe zlezal.«

Smejalo se je, njena zgodba ga je

zabavala in napeljal jo je, da je govorila neumnost, čebljala, pravila vse tiste otročje budalosti, ki jih brajo zaljubljeni. Vsa ta razpustnost, ki se mu je zdel v ustih gospe de Marelle ljubka, bi ga bila pri gospe Walterjevi iz kože spravila.

Tudi Klotilda ga je klicala: »Strček moj, mali moj, muček moj.« Te besede so mu zvenele sladko, so ga božale. Ko jih je govorila malo prej ona, so ga dražile in se mu gabile. Zakaj besedam ljubezni, od vekomaj do vekomaj enakim, dajo okus ustnice iz katerih prihajajo.

A ves čas, ko se je veselil njenih burk, je mislil na šestdesettisoč frankov, ki jih bo dobil in nenadoma je ustavil njeno blebetanje: dvakrat jo je nalahno udaril s prstom po glavi.

»Poslušaj, muca. Nekaj ti imam naročiti za tvojega moža. Povej mu, da sem jaz rekla, naj nakupi jutri za desetisoč frankov maroškega posojila, ki je po dvaindesetdeset; in jaz mu obljubim, da dobi, predno preteko trije meseci, šestdeset do osemdesettisoč frankov. A zabiči mu, naj o tem molči kot grob. Povej mu, da sem rekla, da je ekspedicija v Tanger že sklenjena in da prevzema jamstvo za maroški dolg francoska država. A pazi, da se ti pred drugimi ne zarečeš. Zaupal sem ti državno tajnost.«

Resno ga je poslušala. Zamrmala je:

»Hvala ti. Še nocoj povem svo-

jemu možu. Nanj se lahko zaneseš; ne pisne niti besede. Vreden je zupanja, le brez skrbi.«

A pojedla je bila ves kostanj. Zmečkala je zavitek in ga je vrgla v kamin. Potem je rekla: »Pojdiva v posteljo.«

Niti vstala ni in je začela odpejati Georgesu telovnik.

Kar hipoma preneha, potegne z dvema prstoma dolg las, ki se je ujel v gumbnici, ter se zasmeje: »Lej no, Madelénin las si prinesel s seboj. To je pa res zvest mož!«

Potem se je zresnila in je dolgo opazovala na svoji dlani komaj vidno nitko, ki jo je našla, in je zamrmala: »Ni Madelénin, teman je.«

Nasmehnil se je: »Prejkone je sobaričin.«

Ali ona je pregledovala telovnik pozorno kakor policist in je potegnila še en las, ki je bil ovit okrog gumba; potem je našla še tretjega; pobledela je, in nekoliko drhteča je vzkliknila: »O, bil si z žensko skupaj, ki ti je omotala vse gube z lasmi.«

Začudil se je in je zajecjal: »Ni res. Ali si neumna?«

Naenkrat se domislil; razumel je, najprej se je malo zmedel, potem je nasmehomata tajil, pravzaprav ne posebno hud, ker ona sluti, da ima pri ženskah srečo.

Se vedno je iskala in vsak hip je našla las; z naglo kretnjo jih je odvijala in metala na preprogo.

Uganila je bila, s svojim prebri-

sanim ženskim instinktom, in jecljala je vsa razjarjena, pripravljena na jok: »Rada te ima, ta-le . . . in hotel je, da bi nosil kaj njenega s seboj . . . O, tak slepar!«

A nenadoma je zavpila, zavreščala z nervoznim veseljem: »O! . . . o! . . . stara je . . . ta-le las je bel . . . A, tak sedaj jemlješ že stare ženske . . . Ali te plačujejo? . . . Povej . . . ali te plačujejo? . . . A! Sedaj si prišel že na stare babe . . . Mene ne potrebuješ več . . . Le imej ono . . .«

Vstala je, stekla po svoj opleček, ki ga je bila vrgla na stol, in se je hitro oblekla.

Njega je bilo sram, hotel jo je zadržati in je jecljal: »Ne, no . . . Clo . . . ne budali vendar . . . jaz ne vem, kako to . . . poslušaj . . . ostani . . . daj no . . . ostani . . .«

Ona pa je ponavljala: »Le imej svojo staro babo . . . le dobro jo drži . . . daj si napraviti prstan iz njenih las . . . iz njenih belih las . . . teh-le tukaj bo že dovolj . . .«

Naglo in spretno je zmetala nase obleko, si popravila lase in si potegnila pajčolan preko lica; in ko jo je hotel prijeti, mu je dala s polnim mahom zaušnico v obraz. Bil je kar prevzet in ves osupel, ona pa je odprla vrata in je zbežala.

Komaj je bil sam, ga je pograbila silna jeza na to staro kavko Walterico. A, tej bo pa posvetil tej, pa prav pošteno. (Dalje prih.)

sebnem pogovoru, da je Ribnikar hotel pomirjevalno vplivati na množico, ne ve pa se spominjati, če mu je Ribnikar rekel, da naj gre v Union, da ga tam ven vržejo. Tudi se ne spominja, da bi bil to Hudales pravil. Letele so namreč psovke na policijo od vseh strani. Govorili so celo, da so pljuvali na njega, toda tudi tega se on ne spominja.

Predsednik: Kako ste bili zadovoljni s Pustom?

Priča: No, ničesar slabega ne morem reči o njem, bil je zanesljiv, toda opazoval sem sam, da je pretiraval.

Predsednik: In kako sodbo imate o Ažmanu?

Priča: Po mojem mnenju je zelo verodostojen in morda najboljši stražnik.

Lavtar.

Priča Lavtar: je v policijski službi v Ljubljani že 6 let. Predsednik ga vpraša zaradi kvalifikacije posameznih stražnikov.

Priča: Kvalifikacija je zadeva magistratnega predsedstva. V prezidijalni registraturi je mogoče posneti vse podatke, ki se tičejo službenih zadev stražnikov. Glede Pusta izpove, da so bile njegove ovadbe pretirane. Sploh pa je glede njega podal Lavtar poročilo, ki Pusta v njegovem službenem delovanju kot stražnik prav malo priporoča. Glede nadstražnika Ažmana pravi, da je najinteligentnejši pri policijski straži in da je zelo premeten.

Predsednik: Kaj razumete pod premeten?

Priča: No, premeten, prefrigan je pravilno.

Predsednik: Ali to odgovarja morda »findig« ali »durchgetrieben«.

Priča: Odgovarja in ne odgovarja, toda zanesljiv je najbolj. Pusta z Ažmanom glede inteligence sploh ni mogoče primerjati.

Glede obtoženca Ribnikarja pravi, da je prišel pred kazino k njemu, ko ga še ni poznal, in da bi bil takrat morda, ko še ni poznal političnih razmer in oseb v Ljubljani celo morda ugodil njegovi želji, da naj odpre zapah, česar pa ni storil. Zdi se mu sedaj, da so bile šipe takrat, ko je prišel Ribnikar k njemu že pobite. Poročilo je napravil na podlagi hipnih informacij, vedel je, da so bile šipe že pobite, toda ni vedel kaj se je godilo, pozneje pa, ko je dobil druge informacije, je v svojem konceptu prečital nekaj točk predno je oddal poročilo v aprobacijo. Jančigaj je bil komandant zapaha v Selenburgovi ulici. On mu je tudi prišel poročat, da je tam velik naval. Kar je bilo v konceptu prečrtano, je bilo prečrtano pred aprobacijo.

Državni pravdnik: konstatira, da je imel zaradi poročila o demonstracijah Lavtar dvakrat konflikt s tedanjim županom Hribarjem.

Priča Goričan,

mestni nadstražnik izpove, da je prišel v kordon v Selenburgovi ulici izpred Mestnega doma. Komandant kordona je bil Jančigaj. Bilo je veliko ljudi, kljub temu pa so kordon dolgo časa držali. Videl je, ko je stal v vrsti, da je govoril obtoženec na vozu proti množici, toda ni ga razumel. Nato ni videl obtoženca več. Nato je prišel ukaz, da naj stražniki skozi kordon spuščajo posameznike. To je odredil Jančigaj. Komaj so izpustili nekaj ljudi skozi kordon, so zažvenketale razbite šipe in takrat šele je množica pritiskala na kordon in ga prodrla. Besedo »naprej« pa je slišal priča šestkrat iz množice in to pred in po nagovoru obtoženca raz voz. Ko je bil l. 1908 zaslišan je povedal isto, kar trdi danes. Da bi bil takrat kdo vplival nanj bodisi zasebno ali službeno, da naj Ribnikarja štiti, pričča odločno zanika. Nato je bila razprava za 5 minut prekinjena.

Ob petih 36 minut se je razprava nadaljevala.

Sodišče: je skupno zapriseglo vse priče, ki jih namerava zaslišati tekom obravnave v četrtek.

Izpoved stražnika Jakoba Podreberška.

Predsednik: Vi ste bili tudi v Wolfovi ulici?

Priča: Bil sem tam v policijskem kordonu.

Predsednik: Katera množica pa je preje prodrla kordon, ona v Wolfovi ali v Selenburgovi ulici?

Priča: Govorili so, da ona v Selenburgovi ulici.

Predsednik: Ali so bile tam neke ženske, ki so klicale: »Le naprej za nami«.

Priča: Nič ne vem.

Predsednik: Ali je kdo vplival na vas, da bi ne govorili resnice?

Priča: Ne!

Dr. Novak: Ali ste slišali, da se je o tem govorilo?

Priča: Ne.

Predsednik: Jaz nimam pričo ničesar več vprašati, lahko greste.

Stražnik Jakob Kržan

je bil v kordonu v Wolfovi ulici. Glede Ribnikarja ni navedel ničesar, glede Pusta pa je rekel, da je bil najbrže radi tega od policije odstranjen, ker je pač dobro znal »gledati na usta«, drugače pa ni bil nesposoben.

Stražnik Ivan Papler,

ki je bil tudi v kordonu v Wolfovi ulici, ni izpovedal ničesar bistvenega. Rekel je samo, da so ženske za kordonom klicale: »Možje le naprej in za nami«, teh žensk pa ni poznal.

Stražnik Anton Švigelj.

Predsednik: Kje ste vi bili takrat?

Priča: V Selenburgovi ulici.

Predsednik: Ali ste videli Ribnikarja govoriti na vozu?

Priča: Videl sem na vozu nekega moža, nisem pa slišal, kaj je govoril, ker sem imel posla z ljudmi. Kdaj je dotičnik stopil z voza, nisem videl, tudi nisem videl, da bil pri vozu navzoč komisar Jančigaj.

Dr. Novak: Kdaj pa so zažvenketale šipe na kazini, preje, ko je bil predrt kordon ali kasneje?

Priča: Zdi se mi, da preje.

Predsednik: Oktobra leta 1908. ste izpovedali, da ste slišali, da je nekdo rekel: »Policija nas ne pušči naprej, le naprej.«

Priča: Se ne vem spominjati.

Predsednik: Vam verjamem, saj je bilo to pred 4 leti.

Stražnik Anton Kotnik.

Predsednik: Kje ste bili vi v onih dneh l. 1908.

Priča: V Selenburgovi ulici.

Predsednik: Kaj ste takrat opazili?

Priča: Ljudje so klicali »Živio«, potem pa je prišel voz in okoli tega je bilo mnogo ljudi. Na vozu je bil mož, ki ga pa nisem poznal. Kaj je govoril, nisem slišal. Če je bil takrat Jančigaj tam, ne vem, kasneje sem ga pač videl tam.

Predsednik: Kdaj pa so zažvenketale šipe na kazini?

Priča: Še predno je bil predrt kordon.

Stražnik Aplenc.

Predsednik: Vi ste nekaj govorili z Dolinarjem?

Priča: Rekel mi je, da mu je Iglič pravil popoldne pred demonstracijami, da bodo šipe pobili na nemških poslopjih.

Predsednik: Dolinar, kaj je vam pripovedoval Iglič?

Priča Dolinar

Tistega dne popoldne ob 4. je prišel Iglič k meni in mi je rekel: »Boš videl, da bodo danes zaradi tujskih dogodkov pobite šipe na nemških poslopjih.«

Nato je predsednik prečital izpoved sluga A. Igliča, v kateri pravi, da se je mogoče tako izrazil, kakor pravi Dolinar, a ne ve pa se na to spominjati. Bil pa je tisti večer doma.

Sedmošolec Avgust Mehle.

Predsednik: Ali so bile šipe na kazini pobite preje, predno ste prišli skozi kordon?

Priča: Da, takrat je bilo že mnogo pobitega.

Predsednik: Kdo pa je potem pobil?

Priča: Najbrže oni, ki so prišli iz Wolfove ulice.

Predsednik: Ali ste videli koga na vozu?

Priča: Nikogar nisem videl.

Solicitator Alojz Kocmur.

Predsednik: Vi ste bili v Selenburgovi ulici pred onimi demonstracijami pred kazino.

Priča: Da. Videl sem Ribnikarja, menda je stal na vozu, zdelo pa se mi je, da ga je nekdo dvignil. Ribnikar je mahal z rokami, nisem pa ga slišal govoriti, ker sem stal med pošto in Bonačem. Name je napravilo vtisk, kakor da bi Ribnikar ljudi hujskal, ker so potem nastali kravali.

Predsednik: Ali so ljudje kaj živigali?

Priča: Bržkone.

Predsednik: Ja, bržkone. Bržkone boste tudi umrli.

Državni pravdnik: Ali ni prišel v vašo pisarno neki stražnik in povedal, da se je stražnikom zagrozilo, da bodo prišli v disciplinarno preiskavo vsi, ki so bili zaslišani pri dež. odboru?

Priča: Da, neki stražnik je prišel k dr. Peganu, ker tega ni bilo doma, sem ga jaz vprašal, kaj mu ima povedati. Rekel mi je, da se je tistim stražnikom, ki so se dali zaslišati od dr. Pegana, zagrozilo z disciplinarno preiskavo.

Državni pravdnik: Kateri stražnik je bil to?

Priča Kocmur.

Priča Kocmur: Zdi se mi, da je bil to Hudales.

Stražnika Jos. Kocijančič in Matija Vodicec

nista izpovedala ničesar bistvenega.

Stražnik Jezovšek.

Predsednik: Kje ste vi bili?

Priča: Stal sem sam pred kazino.

Predsednik: Ali ste videli, od kod so prili oni, ki so pobili šipe?

Priča: Prihajali so ljudje iz Wolfove ulice in skozi Zvezdo, toda šip ti, mislim, niso pobili, marveč oni iz Selenburgove ulice.

Predsednik: Ali ste takrat videli Ribnikarja?

Priča: Videl sem ga. Stal je pod kostanjem. Takrat je bilo že vse pobito. Ribnikar je gestikuliral z rokami in name je napravil vtisk, kakor da bi ljudi mirili.

Tajni stražnik Demšar.

Predsednik: Ali ste videli Ribnikarja stati na vozu?

Priča: Takrat ga še nisem poznal, drugi dan pa se mi je povedalo, da je bil to Ribnikar.

Predsednik: Ali ste slišali, kaj je govoril?

Priča: Ne, nisem slišal. Videl pa sem, da je z rokami mahal navzdol tako, da je name napravil vtisk, kakor da bi množico miril.

Predsednik: Ali so bile šipe na kazini razbite preje, predno je bil predrt kordon?

Priča: Preje, predno je bil kordon prebit.

Dr. Novak: Kako pa ste med stražniki menili, ali je Ribnikar hujskal ali miril.

Priča: Splošno so stražniki govorili, da je Ribnikar miril.

Dr. Novak: Pa niso rekli, da je hujskal.

Priča: Ne, nobeden.

Državni pravdnik dr. Neuperger (kričaje): Ker niso smeli!

Predsednik: Sedaj se zopet začne, sedaj pa mi je zadosti. Prosim, da se naj ne rabi takih opomb.

Dr. Neuperger: Če sme zagovornik postaviti taka vprašanja, si tudi jaz ne dam zamašiti ust.

Nadstražnik Ažman.

Predsednik: Ali ste videli Ribnikarja na vozu.

Priča: Takrat ga še nisem poznal. Kasneje so mi povedali, da je bil to Ribnikar.

Predsednik: Ali ste slišali, kaj je govoril?

Priča: Ne, nisem nič slišal, videl sem, da je gestikuliral z rokami, a name je napravil vtisk, kakor da bi množico miril. Sklepal sem to iz tega, ker ni bil naval na kordon po govoru nič intenzivnejši, kakor preje.

Predsednik: Ali ste videli tam Jančigaja.

Priča: Da, ko je bilo na kazini že vse pobito, je Jančigaj rekel: »Sedaj je že tako vse pobito, pa tudi mi spustimo ljudi tja.« Nato smo spustili ljudi skozi kordon. Na to je kmalu prišla orožniška patrulja.

Predsednik: Ali je res, da ste se nasproti Pustu izrazili takrat, ko ste bili oktobra meseca l. 1908 zaslišani pri preiskovalnem sodniku, da naj za Ribnikarja ugodno govori, češ on je še provizoričen in lahko v nasprotnem slučaju izgubi službo.

Priča: Nikoli nisem tega govoril, najmanj pa proti Pustu. Če Pust kaj takšnega govori, mu lahko v obraz povem, da laže.

Predsednik: No, Pust, kaj pa vi pravite nato?

Pust (v veliki zadregi): Vzdržujem, da mi je Ažman vse ono rekel. Sklicujem se na stražnika Pavlinca, ki je moral tudi slišati tiste besede.

Sodišče: je sklenilo Pavlinca zaslišati. Da se ga pokliče telefonično, se je ob 7. uri 05 minut zvečer prekinila razprava za pet minut.

Po stražniku je hotel iti tajni stražnik Demšar, drž. pravdnik dr. Neuperger pa je kričal: »Ja, vi boste šli po njega, ja, ta bila lepa.«

Stražnik Ivan Pavlinc.

Po odmoru je bil zaslišan Ivan Pavlinc.

Predsednik: Ali ste bili zaradi septembarskih dogodkov zaslišani?

Priča: Da, pri sodniku Grasselliju.

Predsednik: Kateri drugi so bili še zaslišani?

Priča: Ažman in Pust.

Državni pravdnik: Zakaj pa se tresete?

Predsednik: Ker je upehan, ker je tekel. (Drž. pravdnik se porogljivo smeje.)

Predsednik: Prosim, tu se ni treba nič smejati.

Predsednik: Ali niste z Ažmanom ničesar govorila o Ribnikarju?

Priča: Ne!

Predsednik: Ali je takrat na hodniku res Ažman rekel Pustu: »Glejte, da boste Ribnikarja ven rezali, drugače boste službo izgubili.«

Priča: Jaz nisem tega slišal ne na hodniku, ne v sobi preiskoval-

nega sodnika. Če bi bil Ažman kaj govoril in rekel Pustu, bi to moral slišati. (Splošna senzacija.)

Državni pravdnik dr. Neuperger: Pust je samo rekel, da je mogoče razgovor z Ažmanom slišati tudi Pavlinc.

Dr. Novak: Ne, popolnoma decidirano je trdil, da je slišal Pavlinc njegov razgovor z Ažmanom.

Pri konfrontaciji Pusta s Pavlincem in Ažmanom je Pust jel razgrajati in kričati, kar je primoralo predsednika, da je z vso strogostjo zagrozil Pustu, da bo z disciplinarno močjo postopal proti njemu, ako ne bo miroval.

Na to je predsednik prečital izpovedbe tehle priče: Benedikta Komana, detektiva Gerloviča, Fr. Vrečarja, Anton Molkarja, Fr. Bocka, Fr. Palčarja, Domicija, kancelista Finka, Fr. Klančičarja in nadkomisarja Al. Semena, ki so vsi izpovedali, da Ribnikarja sploh niso videli pri kritičnih demonstracijah.

Dr. Novak: je predlagal, naj se pokliče kot priče gospa Feldsteinova in g. dr. Hacin in naj se rekvirira sodni akt, tičoč se priče Pusta, in disciplinarni akt od magistrata proti istemu Ivanu Pustu. Končno je zagovornik še predlagal zaslišanje policij. nadzornika Jurka Javornika. V svojem govoru je dr. Novak med drugim izrazil svoje začudenje, da državni pravdnik dr. Neuperger ni dal zapreti pričo Ivana Pusta, o katerem je evidentno, da je krivo pričal ali l. 1908. ali pa sedaj. Sicer pa je to stvar državnega pravdnika, ki bo končno pač vedel, kaj mu je storiti.

Državni pravdnik dr. Neuperger: na ta izvajanja ni reagiral, pač pa je predlagal, naj se znova zaslišita policijski svetnik Lavtar in komisar Jančigaj, ki bosta povedala, da je nadzornik Javornik baje intimen prijatelj Ribnikarjev, ki je Ribnikarju dajal material za napade na policijo, Lavtarja in Jančigaja v »Jutru« in kasneje »Dnevnu«. Ta izjava drž. pravdnika je vzbudila prilično veselo razpoloženje med avditorijem, kar je napotilo g. dr. Neupergerja, da je emfatično vzkliknil: »O mi vemo vse, mi izvemo vse!« Splošen smeh med žurnalisti.

Predsednik: »To pa je že preveč. Kar sedaj povem, da jutri ne bom pustil nobenega k obravnavi. Saj nismo v gledališču.«

Nato je bila obravnava prekinjena. Nadaljuje se v petek ob 9. dopoldne.

II. dan razprave, v petek, dne 5. julija 1912.

Obravnava se je pričela ob 9. dopoldne.

Predsednik: Glede predlogov, stavljenih po dr. Novaku, je sodišče sklenilo, da se odkloni zaslišanje predlaganih priče dr. Hacin in pol. nadzornika Javornika, rekvirira pa se disciplinarni akt proti Ivanu Pustu.

Drž. pravdnik: Potem umaknem tudi jaz svoj predlog glede Lavtarja in Jančigaja.

Predsednik: Saj smo tudi tega odklonili.

Dr. Novak: Stavlil bom nekaj predlogov, glede katerih prosim, da jih sodišče uvažuje.

Predsednik: Zakaj pa niste teh predlogov večerj stavili?

Dr. Novak: Ker sem imel akt na razpolago v proučevanje samo par dni in se naravno nisem vsled tega moral pripraviti tako, kakor če bi ga imel v rokah dva meseca.

Predsednik: No, pa stavite svoje predloge.

Dr. Novak: Včeraj se je gosp. državni pravdnik izrazil, ko se je konstatiralo, da je bil priča Dolinar odpušen iz službe pri užitinskem zakupu, češ, da je ta odpust v zvezi z Dolinarjevim pričevanjem v Ribnikarjevi aferi. Ker je to tako težko očitjanje, da se mora zavrniti, predlagam, naj se zasliši za pričo župana dr. Ivana Tavčarja, ki bo kot načelnik direktorija užitinskega zakupa povedal, zakaj je bil Dolinar odpušen in da ta odpust ni nobeni zvezi z Ribnikarjevo afero.

Državni pravdnik: se je nadalje tudi izrazil, da se je vplivalo na priče stražnike. Tudi glede tega predlagam, da se zasliši za pričo gospoda župana dr. Ivana Tavčarja kot vrhovnega šefa mestne policije.

Nadalje predlagam, da se zasliši ta kot priče gospe Marija Trampuš in Marija Lehmann, katerima sta njiju pokojna soproga kritičnega večera pripovedovala, da je Ribnikar v Selenburgovi ulici miril ljudi in da se zaslišita Bonač in Skubic o tem, da je Pust že pred l. 1908. debelo slišal.

Drž. pravdnik: Jaz nisem trdil, da bi bil Dolinar odpušen radi Ribnikarjeve afere, takisto pa tudi nisem trdil, da bi bil župan dr. Ivan Tavčar vplival na stražnike. Izjav-

ljam namreč, da smatram župana dr. Ivana Tavčarja za nesposobnega, da bi storil kaj takega.

Sodišče je odklonilo vse predloge.

Dr. Novak: je prijavil ničnost. **Stražnik Hudales pri dr. Peganu.**

Predsednik: Ali ste bili te dni nekoč pri dr. Peganu?

Hudales: Da, Vrečar mi je rekel, da bomo vsi tisti, ki smo bili zaslišani pri dr. Peganu, prišli v disciplinarno preiskavo. Rekel mi je, da je najbolje, ako stopim radi tega k dr. Peganu. Šel sem v Peganovo pisarno. Ker nisem našel Pegana, sem stvar povedal solicitorju Kocmuru.

Predsednik: Ali se je potem res uvedla disciplinarna preiskava?

Priča: Ne!

Predsednik: Ste že opravili, lahko greste.

Pri Reisnerjevih.

Predsednik: Vi ste gospe Göblvi preje vse povedali, kaj se bo 18. septembra godilo.

Ribnikar: Ona je čitala graške liste in si je na podlagi teh raznovrstne reči sugerirala. Jaz pa nisem ničesar povedal, ker ji enostavno nisem mogel, ker nisem vedel, da bi se kaj pripravljalo.

Predsednik: Ali ji niste na predvečer rekli: »Nič se ne boj. Tebi se ne bo ničesar zgodilo, samo luč postavi na okno. Saj bomo mi pred oknom sražili.«

Ribnikar: Tega nisem nikdar rekel, to vse je nastalo samo v fantaziji gospe Göblve.

Predsednik: Ali ste znani s krojačem Reisnerjem?

Ribnikar: Da, znan sem že dlje časa.

Predsednik: Ali niste bili v kritičnih dneh pri Reisnerju?

Ribnikar: Da, kmalu po 18. septembru sem se razgovarjal z Reisnerjem, ki mi je rekel, da me smatra za krivca onih dogodkov. Jaz sem to domnevanje odločno zavrnil. Takrat je prišla zraven tudi Göblva, ki mi je rekla: »Ti, ti, to si ti napravil.« Jaz sem jo odločno zavrnil rekoč, da se s tako resno stvarjo ne sme šaliti. Nato je ona umolknila.

Dr. Novak: Ali ste imeli v onih dneh

resnico, in ne glede na to, ali so zaslilišane pod prisogo ali ne.

Nato je predsednik prečital izpovedbo Göblova v letu 1908 in 1909.

Predsednik: Kakšen klobuk je imel Ribnikar takrat?

Priča: Zelen ali črn klobuk, toda spominjati se na to ne morem.

Predsednik: Ali je imel na klobuku »gamsbart«?

Priča: Se ne morem spominjati! Ne, »gamsbart« ni imel.

Predsednik: Ali je vse resnica, kar ste povedali, ni nič ženske fantazije?

Priča: Vse je res, kar sem povedala.

Predsednik: Kaj pravite, gosp. Ribnikar, k tej izpovedbi?

Ribnikar: Je mogoče, da sem Göblovi rekli, da se po shodu kaj zgodi, toda takrat nisem ničesar vedel, da se bo kaj zgodilo. Jaz sem to samo slutil, kakor so to slutili nemara tudi Nemci sami. Göblova pa je imela uverjenje, da sem jaz povsodi zraven. Smatrala me je za huiškača, ker sem se udeleževal narodnega življenja. Zato me je skušala vedno zadrževati, da bi ne zahajal na shode in tam ne govoril.

Državni pravdnik: (nasproti Göblovi): Ali ste tisti zvečer videli Ribnikarja na ulici pred svojim stanovanjem v haveloku?

Priča: Takrat se mi je zdela, drugi dan pa sem se prepričala, da ni bil, ker mi je rekel Ribnikar, da ni imel plašča.

Državni pravdnik: Predlagam, da se izključi javnost, ker mislim na pričo staviti vprašanja, ki se tičejo razžaljenja Velikanstva.

Senat se je nato umaknil na posvetovanje. Po kratkem posvetovanju je predsednik proglasil sklep, da se javnost izključi.

Zagovornik dr. Novak je imenoval za svoje zaupnike Rasta Pustoslemška, Vitomila Jelenca in Franca Peterlina.

Izpoved Reisnerjevih.

Po tajni razpravi sta bila zaslišana Anton in M. Reisner.

Predsednik: Ali ste sumili, kdo vam je razbil semptembra 1908. šipe?

Priča: Ne!

Predsednik: Kdaj pa ste jeli sumiti?

Priča: Drugi dan je prišla Göblova in ta je pripovedovala, da je bil pri onih demonstracijah prav gotovo udeležen Ribnikar. Rekla je, da ga je videla na ulici, kako je razprostrl roke in kako so pobijali šip prenehali. Kasneje je Göblova v tem pogledu rekla, da se je motila. Več dni kasneje je prišel Ribnikar v mojo hišo. Videl sam ga ter ga ogovoril. Pokazal sem mu kamenje, s katerim so bile razbite šipe. On je rekel: »Ali mislite, da sem to jaz storil?« Jaz sem pripomnil: »Tudi generali ne šteljajo, tako tudi vi ne.« Nato je odgovoril Ribnikar: »Zakaj pa pošiljate svoje hčerke v nemške šole?« Jaz sem k temu pripomnil: »Gospod Ribnikar, takrat so bile razmere drugačne kakor sedaj. Pred leti sem vprašal nekega slovenskega profesorja, v kake šole naj pošiljam svoje otroke? Ta mi je nasvetoval, naj jih pošiljam v nemške šole. Jaz sem to storil. Ko sva se tako razgovarjala, je prišla zraven Göblova in kričala na Ribnikarja: »Du, das ist dein Werk!« Psovala ga je tudi s »Schuftom«.

Gospodinja Reisnerjeva je izpovedala konformno s svojim očetom.

Predsednik je nato prečital izpovedbe ostalih članov Reisnerjeve obitelji. Iz teh izpovedi je razvidno, da je Göblova silno razburljiva narave in da je takrat kričala: »Diesen verfluchten Slovenen heirate ich jetzt nicht!«

Izpoved dr. Gregorja Žerjave.

Predsednik: Kje ste videli Ribnikarja takrat, ko so se na kazini šipe pobijale?

Priča: Zapazil sem ga v Selenburgovi ulici v trenutku, predno je govoril. Takrat so že zvenketale šipe na kazini. Stal sem kake 4 korake od njega. Takrat se je Ribnikar razgovarjal z nekim policijskim uradnikom. Nato je prišel neki voz. Na tega je stopil Ribnikar in jel govoriti. Točno na besede se ne spominjam, spominjam pa se na zmisel njegovega govora. Rekel je med drugim: Polcija je zaprla pot in napravila kordon. Na Dunaju sicer pri takih prilikah ne delajo kordonov, toda polcija ima pravico do tega in njej se je treba sedaj pokoriti, zlasti ker ima mestna polcija tudi težavno stališče. Zato je najbolje, ako ljudje mirujejo, ne skušajo kordona predrati, marveč se naj umaknejo nazaj proti postji. Pri tem govoru je Ribnikar pomirjevalno mahal z rokami. Ljudje so se res jeli umakati. Takrat se je slišalo zopet zvenketanje šip in šele potem so ljudje prodrli kordon.

Predsednik: Ali ste vedeli, da stanuje pri Reisnerjevih Göblova?

Priča: Da, to sem vedel.

Predsednik: Ali ste vedeli, da je Ribnikar Göbovi rekli, da bodo demonstracije?

Priča: Ničesar nisem vedel. Kasneje pa, ko je bila Göblova pred sodiščem zaslišana, mi je o stvari pripovedovala. Slikala pa mi je stvar tako, kakor da bi se ona bala, da bi se ji kaj zgodilo in da si je vsled tega vsemogoče domišljevala. Ribnikar jo je tolažil, češ, da ji nihče ne bo ničesar storil. Kar se tiče luči, o kateri ji je baje Ribnikar rekel, da jo naj pusti v stanovanju goreti kritičnega večera, mi je rekla Göblova, da si je to željo tolačila tako, kakor da bo Ribnikar po shodu prišel k nji.

Predsednik: Kako sodite o Göblovi?

Priča: Moje mnenje je, da je histerična in da se nahaja v takozvani »nevarni starosti«.

Gospa Milena dr. Žerjavova je izpovedala komformno s svojim sogromom.

Izpoved primarija dr. Iv. Jenka.

Predsednik: Vi ste bili tisti večer v Selenburgovi ulici.

Priča: Da, šel sem domov skozi Selenburgovo ulico. Ustaviti sem se moral pred Koslerjevo hišo, ker je bil kordon. Takrat je stal Ribnikar na vozu in govoril. Sedaj se ne vem spominjati na drugo, kakor na besede »Dunaj« in »pravico iskati«. Na me je napravil vtisk, kakor da hoče ljudi pomirjevati. Takrat sem se naravnost čudil, da Ribnikar s svojim impulzivnim temperamentom s tako vno pomirjevalno vpliva na ljudi. Na drugo se ne morem spominjati.

Priča Jan Ružička je izpovedal v bistvu tako, kakor prejšnja priča, samo videl je še, da se je Ribnikar prav prijazno razgovarjal s stražnikom in da ga je vlovil neki stražnik, ko je konj potegnil voz in je Ribnikar skoraj padel.

Dr. Jos. Lavrenčič je izpovedal o bistvu prav tako kakor dr. Žerjav in gospa dr. Žerjavova.

Priča Fran Remic.

Predsednik: Ali ste bili tudi v Selenburgovi ulici, kje ste stali?

Priča: Stal sem pri Knafljevi ulici. Videl sem Ribnikarja stati na vozu in slišal sem razločno te-le besede, ki jih je govoril Ribnikar: »Mirujte in bodite dostojni!« Ravno takrat so zažvenketale šipe. Takra sem jo jaz pobral domov. Od Ribnikarja sem bil oddaljen kakih 40 korakov.

Priča Fran Drenik.

Predsednik: Kdaj ste vi šli?

Priča: Skozi Wolfovo ulico. Tam je ravno miril župan Hribar ljudi in jih pozival, naj se vrnejo. Šel sem potem skozi Zvezdo, kjer je bilo mnogo ljudi, v Selenburgovo ulico. Tu sem videl Ribnikarja stati na vozu in govoriti. Natanko se spominjam na te besede: »Mirujte, ne naprejte, saj v Zvezdo ne morete, nazaj, mirujte in razkropite se!« Nato sva z Moharjem šla po Selenburgovi ulici in jaz sem še Moharju rekel: »Prav spretno je porabil Ribnikar priliko, da je pomiril ljudi.« Stal sem pred Souvanovo hišo, ko so jele zvenketati šipe. Pozneje sem se srečal tudi z Jančigajem. Takrat sem mu že rekel: »Gosp. Ribnikar je pa danes prav pomirjevalno, pametno in uspešno postal.« Tudi sedaj, ko se je raznesla vest, da so Ribnikarja aretirali, sem v Čitalnici dr. Tekavčiču rekel: »Če so Ribnikarja res aretirali radi Selenburgove ulice, potem se mu godi očitna krivica.«

Prisednik dr. Stöckl: Kako daleč ste bili takrat oddaljeni od voza, na katerem je stal Ribnikar?

Priča: Štiri, kvečjemu pet korakov!

Leo Franke, knjigovodja Narodne tiskarne v Ljubljani, izpove, da je šel od shoda namenoma v Prešernovo ulico, kjer se je ustavil zaradi množice. Pomaknil se je naprej in slišal Ribnikarja blizu Knafljeve ulice, ki je govoril raz voz in slišal natanko besede »Mir!«. Takrat so že šipe na kazini pokale. Koliko časa je govoril Ribnikar, ne ve. Po govoru Ribnikarjem je šel brez zadržka skozi kordon. Stal je nato poleg policijskega svetnika Lavtarja. Videl je, da se je bil izvršil glavni naval iz Zvezde in ne iz Selenburgove ulice, od koder je prišel Ribnikar. Iz Selenburgove ulice je padlo morda samo par kamnov.

Predsednik: Ali ste vi tudi kordon prodrli.

Priča: Ne! Na me je napravilo vtisk, da je polcija sama odnehala.

Priča V. Bukovnik, magistratni koncipist, je videl Ribnikarja na vozu govoriti. Kaj je govoril, ne ve, prve njegove besede pa je slišal natanko in sicer: »Bodite mirni!« Mimogrede je slišal pa med šumom, vendar razločno besede: »Ne rabite šile!« Jančigaja ni videl, pač pa posamezne stražnike kordona. Kakšen klobuk je imel Ribnikar, on ne ve. Množica o njegovem govoru ni prodrila kordona, marveč se je kot preje, počasi naprej pomikala. Odkar je stopil Ribnikar raz voz, ga ni priča več videl. On je imel vtisk, da je množica po Ribnikarjevem govoru razšla

se na več krajev in da je Ribnikar pomirjevalno govoril.

Profesor Reisner se je vračal domov in slučajno prišel v bližino. Stal je blizu poste. Videl je nekega, ki je govoril. Pozneje je šele zvedel, kdo je govornik in se je tudi šele pozneje z njim seznanil. Besedi Ribnikarjevih ne ve natano, gotovo pa je, da je govornik vplival na mir, in dobro je slišal besede: »mir, mirujete!« a masa, v kateri je bil Ribnikar, je bila še vsa pri Knafljevi ulici, ko so že šine zvenketale na kazini. Ljudje, ki so stali okoli Ribnikarja, so bili mirni in so se tudi po njegovem govoru razhajali. Veliko ljudi je šlo po Dunajski cesti nazaj.

Priča Feldstein, knjigovez, je šel tudi iz Mestnega doma v Selenburgovo ulico. Spominja se, da je slišal Ribnikarja: »Bodite mirni!« Proti kazini ni kazal. Jančigaja je videl, da je hodil okrog kordona. Šipe so pokale še predno je on slišal Ribnikarja govoriti, oziroma na voz stopiti. Kordona nismo pretrgali, marveč je polcija sama odnehala. Pred kazino Ribnikarja ni videl. Ljudje, ki so bili okrog Ribnikarja, niso bili nasilni.

Dr. Fr. Zupanc izpove, da ni bil v Selenburgovi ulici. Pri Tonhalle je šel tudi iz Mestnega doma v Selenburgovo ulico, nobeden naprej, in je nato obstal. Med tem je videl gručo okoli 60 ljudi, ki so prodrli kordon v Wolfovi ulici. Leteli so do steklene-ga salona kazine in začeli metati kamenje. Nato je predrila cela množica kordon v Wolfovi ulici in so napadli kazino. Iz Selenburgove ulice, kjer je bil Ribnikar, ni videl prihajati demonstrantov. Ribnikarja ni videl.

Zvagelj Bojko je bil tudi v Selenburgovi ulici. Ribnikarja je videl na vozu, ko je govoril, nanj je napravilo vtisk, da je ljudi pomirjeval. Ljudje so postali med in po govoru bolj mirni. Pozneje se je polcija obrnila in šla proti kazini. Za njo je šla množica počasi proti kazini. Ko so se približali ti ljudje kazini, so bile šipe že pobite. Pozneje Ribnikarja ni več videl.

Vizjak, filozof je tudi prišel od Mestnega doma do kordona. Tam je naletel Ribnikarja, ki ga je prosil, da bi ga malo vzdignil, da bi ljudi pomiril. Vzdignil ga je z enim tovaršem, toda nista ga mogla obdržati. Nato je stopil na voz in govoril. Slišal je besedo »Mir«, govoril je komaj 3 do 4 minute. Drugega ni slišal govoriti. Kordon je prodrli neki izvoček, ki je peljal skozi, za njim pa so stopili v tisto vrzel drugi ljudje. Kakšen klobuk je imel Ribnikar priča ne ve.

Ravnatelj Jakob Dimnik, njegov sin Ivan in črkostavec Mohar se nato zaprisežejo.

Jakob Dimnik je šel po Selenburgovi ulici domov, ko ga je dohitela množica. Med njimi Ribnikar na vozu. Zdelo se mu je, da je govoril Ribnikar pomirjevalno, ker so se ljudje nato mirno razhajali.

Ivan Dimnik je videl, ko je govoril Ribnikar s komisarjem, predno je stopil na voz. On je bil uverjen, da dela Ribnikar sporazumno s komisarjem in da ljudi pomiruje. Pri njegovem govoru se ljudje niso razburjali. Že takrat pa je prišlo nekaj ljudi od kazine sem.

Drag. Mohar je prišel po Prešernovi ulici gori in pri Knafljevi ulici je bil že kordon in velika gneča. Kaj je Ribnikar govoril na vozu ne ve, toda sklepal je, da je ljudi miril, ker so ljudje res mirnejši postali.

Hujskal po njegovem mnenju Ribnikar ni. In slišal je celo besede, da se je Ribnikarju treba zahvaliti, da niso ljudje nasilno kordona predrli. Šipe so pokale ko je bil kordon v Selenburgovi ulici še cel.

Predsednik: Ja kdo pa je pobijal.

Priča: Bilo je polno ljudi v Zvezdi, ki so prišli skozi Wolfovo ulico.

Nato je bila ob 3/4, na 2. popoldne obravnava prekinjena in se nadaljuje popoldne ob 4.

Dnevne vesti.

+ Župan ljubljanski g. dr. Ivan Tavčar je poslal po svojem odhodu iz Prage z Dunaja praškemu županu sledečo brzojavko: Srce in duša sta polni neizbrisljivih vtiskov krasnega dvojnega slovenskega praznika. Ljubljanska delegacija izraža Vam, visokospoštovani gospod župan, in celemu slavnemu mestnemu zastopu najiskrenejšo zahvalo za neomejeno ljubeznivost in vzorno slovensko gostoljubnost. Slava Pragi in junašemu češkemu narodu! Bog blagoslovi naše skupno delo! Župan dr. Tavčar, podžupan dr. Triller.

+ Glasovanje ljubljanskega državnega poslanca o proračunskem provizoriju vzmernja »Slovenca«. Da je Češki klub, s katerim je glasoval poslanec Ravnihar, sklenil glasovati za proračunski provizorij, se gotovo ni zgodilo brez tehtnih razlo-

gov. Med njimi pa ni bil razlog, da je glasovanje za provizorij smatrali kot zaupnico vladi. To se je izrecno poudarilo. Eden glavnih razlogov — drugih »Slovenca« ni treba vedeti — je pač ta, da vlada sama na glasovanje o provizoriju ni vezala vprašanja zaupanja ali nezaupanja. Nasprotno, prav prozorno se je grozilo — s § 14. Vreči proračun bi se torej reklo vreči parlament, ne pa vreči vlade. Sicer pa poslanec Ravnihar glasom našega dunajskega poročila ni glasoval za vse točke proračuna, tudi ni glasoval proti Tomšikovemu in Diamandovemu predlogu. Temu nasproti pa lahko konstatujemo, da je slovenskega kluba glasovanje namreč ni nikogar nič bolelo, najmanj pa vlade. Ve tudi vsa zbornica z vlado vred, da ima slovenskega kluba opozicija vse druge bolečine kakor pa so morda neizpolnjene narodnostne zahteve slovenskega naroda. Zakaj pa slovenski klub ni glasoval proti brambnim predlogom? Tam bi se bila izkazala smotrna in načelna opozicija. Pa seveda ...

+ Zasliševanja pri deželnem odboru v Ribnikarjevem zadevi. Globoko je padel kranjski deželni odbor. Tako globoko je padel, da je celo deželo lahko sram pred vsem svetom, da ima tako najvišjo avtonomno oblast. Ta deželni odbor, ki bojkotira vse kar ne trobi v rog klerikalne stranke, ki zlorablja svojo moč na najpredznejši način, ki grabi deželni denar za strankarske namene na škodo vsega prebivalstva, ta deželni odbor je sedaj razkrinkan, da denuncira politične nasprotnike klerikalne stranke s pomočjo falsifikacij. Ni dolgo tega, kar je bilo na Dunaju od visoko stoječe osebe iz justičnega ministrstva izrečena beseda, ki mora zaskleti vsakega poštenega Slovence, kakor udarec z bičem po obrazu. Z ozirom na vedne denunciacije klerikalcev je omenjeni visoki dostojanstvenik rekel: palmo prvenstva v denuncijacijah imajo med vsemi avstrijskimi narodi — Slovenci. Za najgre denuncijante imajo naš narod na Dunaju in ni se čuditi, saj ga ni dneva, da bi klerikalci ne spravili kakih nove denunciacije na dan. V dež. šolskem svetu sploh ne delajo klerikalci drugega, kakor da denuncirajo. V vsaki seji denuncirajo par ljudi, ki so jim na potu. Denuncirajo pa tudi po ministrstvih, denuncirajo pri vladi, denuncirajo sploh koder je le priložnost za denunciranje. O ovadbah na sodišča niti ne govorimo! Zdej se je izkazalo, da se tudi falsifikacij v prid svojih denunciacij ne strašijo. V sled denunciacije deželnega odbora, ki jo je podpisal dr. Lampe, je sodišče začelo sodno preiskavo proti Ribnikarju in vsled sumničnega dež. odbora je prišel Ribnikar v preiskovalni zapor. Gradivo za svojo denunciacijo je pa deželni odbor na poseben način pripravil. Zaslišal je različne priče. To zasliševanje je oskrbel famozni dr. Pegan. Pri večerajšnji obravnavi se je pokazalo, kako je ta dr. Pegan manipuliral. Zasliševal je priče, pa jim ni prečital, kar je zapisal, niti jim dal zapisnike v podpis. Večraj so pa te priče drugače izpovedale, kakor je zapisano v zapisnikih dr. Pegana. Priče so pred sodiščem izpovedovale pod prisogo in so priznale, da je dr. Pegan nekaj drugega postavil v zapisnik, kakor pa so te priče izpovedale pri deželnem odboru. Torej čisto navadno falsifikacijo je zagrešil ta pošteni dr. Pegan in to iz podlega nagiba, da bi spravil v ječo in ob eksistenco človeka, ki mu ni drugega storil, kakor da je bil nasprotnik njegove stranke. Sokriva je na tem činu seveda vsa ta zavržena klerikalna stranka.

+ Imenovanje pri južni železnici na Kranjskem. Nadrevidenti so postali: Ivan Frolč, revident in prometni kontrolor, St. Peter na Krasu; Fran Vidic, revident in postajenačelnik, Logatec. — Revidenti so postali: Lorenc Počkar, pristav, Ljubljana; Marko Kromar, pristav, Ljubljana. — Pristavi so postali: Anton Nejedlý, asistent, Litija; Andrej Maselj, asistent, Zalog; Ivan Kaffou, asistent, St. Peter na Krasu. — Asistent je postal: Martin Derenda, uradniški aspirant, Zagorje ob Savi.

+ Na voze na veselico za Narodni sklad se pripeljejo vrli naprednjaki iz ljubljanske okolice s harmonikami ter s slovenskimi trobojnimi.

+ Danes zvečer je sestanek vseh možkih sodelovalcev na veselici za Narodni sklad v salonu pri Perlesu ob 8. zvečer. Kdor bi še hotel sodelovati, ga vljudo prosimo, da pride na sestanek. Žrtvovanje ene ali dveh ur ni nobena taka žrtev, da bi je ne mogel vsak prenesti.

+ Današnji številki »Slov. Naroda« je za Ljubljano priloženo vabilo za veselico za Narodni sklad na

dirkališču 7. julija. Ob slabem vremenu je veselica v vseh prostorih Narodnega doma.

+ Vse v rožicah bo geslo na veliki ljudski veselici za Narodni sklad v nedeljo na dirkališču. Z dežele dospe namreč toliko cvetic, da jih bo na tisoče in tisoče. Od vseh strani se oglašajo vrle rodoljubkinje z navdušenjem za dobro stvar. Danes je dobil odbor za prireditev veselice prisrčna obvestila iz Skočjana pri Mokronogu, (škočjanske mladenke), iz Železnikov (gospa Luiza Hafnerjeva), iz Velikih Lašč (gospa Josipina Smodej), Cerknice (gospa Marija Werli), Krasnje (ondotna dekleta), Mokronoga (gospa Minka Kolb), Matenja vas (gospa in gđ. Znidaršič). Čast zavednim Slovencek in njih poštvalnosti, ki obrodijo stoteri sad v prid slovenskemu narodu!

+ Cel tisoč cvetk je obljubila prispevati za veselico za Narodni sklad gospa Marija Franzl v Ljubljani. Zavedni in poštvalni gospe, ki pri vsaki priliki priskoči na pomoč narodni stvari, najlepša zahvala!

+ Cvet deklet je neka tukajšnja 12letna deklica, ki je vsa navdušena za narodno stvar. Prišla je k odboru za prireditev veselice za Narodni sklad in s solzami v očeh prosila, če bi smela prodajati v nedeljo planinske cvetice, ki jih pojde z očetom sama nabrat v gore. Seveda se ji je njena srčna želja izpolnila. Dekletce se je danes odpeljalo na Gorenjsko in bo v nedeljo prodajalo cvetke, ki si jih nabere s trudom in nevarnostjo.

+ Udeležba na veselici za Narodni sklad bo velikanska, kot je soditi po splošnem navdušenju vsepovsod, v Ljubljani in okolici in drugi deželi. Kdor bi bil zadržan udeležiti se veselice, naj pošlje kak prispevek mesto vstopnine. V skupnosti je moč in uspeh! Sicer se bo pa vsak prišel razveseljevat, kdor bo mogel, kajti takih priredb je malo s tako veliko različnostjo in raznovrstnostjo.

+ Sodelovanje na veselici za Narodni sklad. Zadnja seja glavnega odbora je jutri v soboto zvečer ob 8. v tajništvo narodno-napredne stranke. Gospodje se pozivajo, da se je zanesljivo vsi udeležijo.

+ Veselica za Narodni sklad se v slučaju slabega vremena vrši v vseh prostorih Narodnega doma, kamor gre več tisoč ljudi. V gornji dvorani bo igrala Slov. Filharmonija, v Sokolovi pa godba iz Kranja. Vendar upajmo na čisto solnčno in zvezdno nebo.

+ Slov. gledališče. Po 12 letnem delovanju na slov. gledališču se je velemarljivi igralec in zaslužni režiser g. Nučič snoči poslovil od ljubljanskega občinstva. Za poslovilno predstavo si je izbral g. Nučič dramo »Tristi amori«. Gledališče je bilo skoro razprodano. Občinstvo je priredilo g. Nučiču, kateremu je bil izročen velik lovorjev venec in primerno darilo, prav srčne ovacije. Slovensko gledališče bo g. Nučiča zelo pogrešalo.

+ Občinski zastop v Spodnji Šiški je imel snoči svojo redno sejo, v kateri so se izvolili razni odseki. V njunem predlogu se je pojasnilo precej čudno postopanje bivšega gerenta Zajca.

+ Fran Guštin star. †. V Metliki je snoči po dolgem in mučnem trpljenju umrl g. Fran Guštin star., bivši župan metliški in vedno zvest pristaja narodno-napredne stranke. Časten mu spomin!

+ Potres v Mokronogu. Dne 3. julija zvečer ob 8. uri 25 minut je bil v Mokronogu potres. Sunek je bil tako močan, da je v mnogih stanovanjih odpadel omet z zidov.

+ Kinematograf »Ideale«. Danes 5. julija specialen večer s sledečim, vlezanimim sporedom: 1. Od jada do piščanca. (Nar. posnetek). 2. Ura budilka. (Humoristično). 3. Če oče odpušča. (Drama). 4. Ob vznoku slikovite Rax. (Popotna slika). 5. Tašča nekaj voha. (Komičen prizor). 6. Smrt za tilnikom. (Naj-učinkovitejša ameriška drama sedanosti, bogata senzacionalnih epizod). Samo zvečer. Vsebinska: Skok na vozeči se ekspresni vlak z mostu. (Ni trik!) Slike se ne prekinjajo. (Ni trik!) Brzovlakova lokomotiva skoči s tira. (Prava lokomotiva se zruši. Ni trik!) Boj na zibajočih se tleh. (Ni trik!) 7. Mirko in naročni pes. (Velekomično, igra 6letni Abé-lard.) Jutri v soboto, dne 6. julija: »Skrivnost žene« (Lucrezia Borgia) prekrasna kolorirana učinkovitost v 2 dejanjih. 900 m dolg film. V torek, dne 9. julija: Pustolovstva ločenega. Veseliga v 2 dejanjih z Moricem v glavni vlogi.

+ Trpinčenje živali. Ob Elizabetni cesti zidajo jezuiti prepotrebno cerkev sv. Jožefa. Vozniki, ki dovažajo stavbni material, pa tako neusmiljeno ravnaajo z ubogo vprežno živino da se po pravici zgraža cela okolica. Vozove tako silno nalože, da je živina vkljub skrajnemu naporu ne more speljati. Takrat pa vozniki z bi-

sem prilagaja, da je jo in da žival vsa zbežana in izmučena popolnoma obnemore in obstane. Dogodili so se taki kričeči slučaj trpinčenja živali, da so morali poklicati superiorja, da je interveniral ter ukazal, da morajo pripreči še en par konj, da so speljali mlačeni tovor. Občinstvo se glasno pritožuje, toda merodajni krogi vsega tega ne vidijo, ali pa videti nečejo. Ker se ravno cerkev zida, bodo imeli nemara še odpustke, če trpinčijo živali, ozir. tako trpinčenje pripustite!

V mestni klavnic se je zaklalo od 16. do 23. pr. meseca 63 volov, 5 bikov, 3 krave, 127 prašičev, 180 telet, 21 kostrunov, 9 kozličev. Vpeljalo se je 250 kg mesa, 1 zaklano goved, 2 zaklana prašiča, 13 zaklanih telet.

Izredna najdba. Včeraj zjutraj je našel neki mitniški paznik v kolizejski jami človeško lobanjo.

Najden nabiralnik. Pred dvema dnevi je ključavničarski mojster g. g. Iv. Breskvar našel pri Ljubljani nabiralnik družbe sv. Cirila in Metoda, za katerega naj se interesovanec čimprej zgleda pri policijskem oddelku.

Zaradi prepovedanega povratka je bil aretiran leta 1874. v Horjulu rojeni slaboglasni Lovro Muha, katerega so oddali c. kr. okrajnemu sodišču.

Izgubljeno in najdeno. Posestnica g. Frančiška Trnetova je izgubila črno usnjato denarnico, v kateri je imela 220 K. — Ga. Frančiška Mulharjeva je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Gdč. Marija Grzinova je našla zlato zapestnico.

Koncert. »Slov. Filharmonija« koncertira jutri pod vodstvom gosp. kapelnika Toplega v hotelu »Zlata kaplja« (posestnik L. Tratnik), Sv. Petra cesta št. 27. — Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 v.

Društvena naznanila.

Društvo »Mladika« ima jutri, v soboto, 6. julija t. l. ob šestih popoldne v prostorih društvenega interneta v Šubičevi ulici svoj letni občni zbor. K mnogobrojni udeležbi vabi upravni odbor.

Društvo poštarjev. Osrednje društvo c. kr. poštarjev in poštinih odpravnikov na Dunaju; deželna skupina za Kranjsko in Primorsko ima v nedeljo popoldne dne 7. julija t. l. ob dveh v hotelu »Ilirija« izvanredno zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o zelo važnih stanovskih zadevah. Pridite vsi k zborovanju.

Pevsko društvo »Svoboda« v Idriji priredi v nedeljo 7. t. m. pri Gradnu vrtno veselico. Začetek ob 4. uri popoldne.

Društvo narodni dom v Trzinu. Ker na dan 29. junija 1912. sklicani občni zbor ni bil sklepčen, vrši se dne 13. julija 1912. ob 8 uri zvečer v prostorih Jos. Štera v Trzinu občni zbor z že naznanjenim sporedom, ki bo sklepčen pri vsakem številu članov.

Razne stvari.

* Štirje delavci ubiti. V kamnolomu tvrde Wulfram blizu mesta Marseille je neka mina prekmalu eksplodirala. Štiri delavci so bili usmrčeni, več pa težko ranjenih.

* Avtomobilska nesreča pri svatbi. Iz Inomesta poročajo: V Höttingu je avtomobil, ki so ga naveli za neko svatbo, zavozil v drevo ter se popolnoma razbil. Šofer Einkeimer je težko ranjen, ostali pa lahko.

* Aviatik padel v morje. Iz Derne poročajo: Ko se je predvčeršnjim zjutraj dvignil stotnik Bolla s svojim aeroplanom v zrak, mu je motor kar naenkrat odpovedal in stotnik je padel v morje. Rešil ga je čoln vojne ladje »Marco Polo«. Aparat se je precej pokvaril.

* Železniške nesreče. Iz Budimpešte poročajo: Predvčeršnjim ponoči je osebnih vlak št. 1912 v postaji Tarta zadet v tovorni vlak. Pet potnikov in štirje železniški nastavljenici je bilo lahko ranjenih. — Iz Corminga (New-York) poročajo: Brzovlak je zavozil v neki drng vlak, ki je stal na postaji, ter prvrnil zadnja dva vozova osebnega vlaka. Skoraj vsi potniki so bili ubiti. Baje je bilo trideset oseb ubitih, petdeset pa ranjenih.

* Avtogram Tolstojev. Z Dunaja poročajo: Trgovskega potnika I. Paninca in Gradca je naznanil njegov dunajski šef Grandi, da mu je poneveril 340 kron. Peninc je znesek inkasiral, od tega poslal svojemu šefu 250 kron. ostanek pa porabil, kakor je izpovedal, da je obiskal svojo mater v Gradcu. Ugovarjal, da je Grandi oškodovan, ker ima Grandi od Paninca Tolstojev avtogram, ki je mnogo več vreden. Grandi je pa trdil, da avtogram ni pravi, vendar je pa sodnik oprostil Paninca, ker ni imel namena svojega šefa oškodovati.

* Raj za knjigotroce in pisatelje. Če hočemo meriti napredek kakega naroda, tedaj se ozremo navadno na to, koliko knjig se proda. In v tem

oziru je Danaka najnaprednejša dežela. Tam je neka knjiga — Danaka zgodovina, ki izhaja v snopičih in ki stane 80 kron, predplačana od 28.000 naročnikov. In Danaka nima več nego 2.800.000 prebivalcev. Ravnotako je na Norveškem. Neke knjige s slikami, ki stane 29 kron, so prodali v par tednih 14.000 izvodov. Ljudskih knjižnic tam nimajo. Vsakdo je ponosen, če si sam ustvari svojo knjižnico. In pri nas — pri nas se proda vsake knjige par sto.

SHOD

zaupnikov narodno-napredne stranke

v nedeljo, 7. julija ob 10. dop.

v veliki dvorani »Mostnega doma«

Na dnevnem redu so referati o splošnem političnem položaju, deželni klerikalni politiki in njenih posledicah, o organizaciji stranke po deželi in o narodnem skladu.

Vstop je dovoljen le vabljenim članom, zato je prinesiti vabilo s seboj! Ako bi kdo izmed zaupnikov ne dobil vabila, naj piše ponj izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke v Ljubljani ali pa se udeleži shoda v spremstvu vabljenega zaupnika.

Telefonska in brzajavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj 5. julija. Zbornica je danes pred vsem sprejela vladni predlog o prodaji nepremičnin, ki so v državni lasti. Začetkom se je proslil poslanec Röger zaradi svojih včerajšnjih napadov na Rusine, ki jih je bil imenoval »rusinske pse«, odpustanja. Ko je bila prva točka dnevnega reda končana, je predlagal poslanec Stapinski, da naj se včerajšnji sklep, ki postavlja zakon o epidemičnih boleznih kot drugo točko na dnevni red, reasumira. Pri tem predlogu, ki je bil stavljen v smislu večine, ki hoče še danes končati predpočitniški program, je prišlo do precej burnih prizorov med socialnimi demokrati in drugimi poslanci, tako da je moral socialno-demokratski podpredsednik Pernstorfer, ki je ravno vodil razpravo poklicati svojega lastnega pristaša Seitzja k redu. Predlog poslanca Stapinskega je bil nato s 171 proti 97 glasovi sprejet in pride zakonska predloga o epidemijah kot zadnja točka na dnevni red današnje seje, t. j. da sploh ne pride v razpravo pred počitnicami. Zbornica je nato razpravljala o poročilu železničarskega odseka glede reforme blagovnega prometa na državnih železnicah ter prešla nato na poročilo legitimacijskega odseka o nekaterih protestih proti volitvam.

Vodnogospodarski odsek.

Dunaj 5. julija. V vodnogospodarskem odseku je včeraj načelnik Udržal najostreje grajal postopanje slovenskih klerikalcev in Rusinov v včerajšnji seji, kateri nastop da škoduje ugledu in interesu parlamentarizma. Poslanec dr. Korošec je izjavil, da je bilo njegovo in dr. Šusteršičevo razgrajanje in divjanje le reakcija na domnevano protiposlovniško postopanje Udržala ter je izjavil, da bo njegova stranka z največjo energijo varovala svobodo besede v odseku in plenumu. Načelnik Udržal je proti temu izjavil, da bo on vedno skrbel za parlamentarno dostojnost. Nato se je nadaljevala generalna debata o vodocestni predlogu.

Dunaj 5. julija. Dunajski in praški listi najostreje obsojajo včerajšnje tumulte slovenskih klerikalcev v vodnogospodarskem odseku. Današnja »Mittagszeitung« priobčuje obširen članek pod naslovom »Apaši v parlamentu«.

Mornariški proračun za leto 1913.

Dunaj 5. julija. Z ozirom na finančno stanje bo ostal mornariški proračun za l. 1912 v okviru proračuna letošnjega leta. Z dovoljenjem brambnega zakona se pomnoži število novincev za vojno mornarico na 5500. Tudi zapade l. 1913. že l. 1911. dovoljeni kredit 584 milijona kron kot tretji obrok. Seveda je treba še velikih vsot za ladje, ki jih ravnokar še grade, vendar višina teh zneskov še ni razglašena.

Sprava na Štajerskem.

Dunaj 5. julija. Štajerski deželni glavar grof Attems je prišel včeraj na Dunaj ter je konferiral s štajerskimi klerikalnimi voditelji, zlasti z dr. Korošcem. Posvetoval se je z njimi zlasti zaradi delazgočnosti štajerskega deželnega zbora. Grof Attems je proponiral dr. Korošca, da naj se uvede slovensko-nemška sprava

akcija ter da je štajersko veleposelstvo pripravljeno izdelati tak spravi program ter v gotovih točkah odnehati. Na tej podlagi naj bi potem stopile nemške in slovenske stranke v pogajanja. Dr. Korošec je izjavil, da to misel odobrava in deželni glavar grof Attems je obljubil, da bodo poslanci štajerskega veleposelstva predložili v najbližnji bodočnosti nemškim in slovenskim poslancem v principu izdelane pravne točke.

Dunaj 5. julija. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je deželni glavar grof Attems že sporočil dr. Korošcu temeljne točke nemško-slovenske pravne akcije na Štajerskem ter da se v kratkem prično pod egido namestnika Claryja meritorna pogajanja. Štajerski deželni zbor bo najbrže sklican potem jeseni.

Cesar v lšu.

lšl, 5. julija. Včeraj se je pripeljal cesar v spremstvu generalnega adjutanta grofa Paara v lšl, kjer so ga slovesno sprejeli. Nastanil se je v svoji vili.

Pogreb ministra dr. Brafa.

Praga 5. julija. Včeraj se je vršil v Pragi pogreb poljedelskega ministra dr. Brafa in sicer po njegovem naročilu brez posebnih ceremonij. Pri pogrebu je zastopal cesarja grof Thun, nadvojvoda Karla Franca Josipa princ Lobkowitz. Udeležili so se pogreba tudi deželno-brambni minister Georgi, minister za javna dela Trnka, železniški minister dr. pl. Forster, praški župan dr. Groš, rektorja češke in nemške univerze in veliko državnih in deželnih poslancev.

Justh noče biti tajni svetnik.

Budimpešta 5. julija. Splošno se govori o tem, da je Justh resigniral na naslov tajnega svetnika. Svoj čas je odložil tudi baron Dezider Banffy, ki se je živahno potegoval za gospodarsko ločitev od Avstrije, svoje dostojanstvo kot najvišji dvornik.

Budimpešta 5. julija. Justh je poslal iz Karlovih varov svojemu oficijoznemu listu sledečo brzajavko: Obsojam, da je prišla moja resignacija predčasno v javnost. Odložil sem naslov tajnega svetnika ter prosil vladarja, da on odloči. Odločitev do danes še ni. Vzroki, ki so prišli v javnost, so v velikih obrisih resnični. Besedilo pa bom svoj čas objavil.

Cuvajeva samohvala.

Budimpešta 5. julija. Ogrski »Korespondenčni bureau« prinaša iz Zagreba samohvalo kraljevskega komisarja Cuvaja. V svojem poročilu pravi med drugim: Deželni šef vedno bolj očitno skrbi za gospodarski napredek dežele. Vprašanje vodovodov za razne pokrajine je ugodno rešil, tako vprašanje vodovoda na Sušaku, za katerega je dovolil iz deželnih sredstev amortizacijsko posojilo enega milijona kron. Za vodovode v več drugih krajih je dovoljen poldrug milijon kron. Nadalje namerava komisar v več krajih izvesti regulacije in zgradbe kanalov ter regulirati Dravo in Savo, kar bo stalo zopet en milijon kron. Ogrski korespondenčni bureau konča z veliko hvalo Cuvaja.

Bosanske stranke in Bilinski.

Sarajevo 5. julija. Neki vpliven Hrvat je izjavil, da so vesti »Bosanske korespondence«, da pogajanja v Bilinskim niso prekinjena, neresnične. Minister noče koncedirati strankam ničesar, zato so te njegov program odklonile. Nova pogajanja so mogoča, toda le pod že stavljenimi pogoji.

Uporniki v Albaniji.

Carigrad 5. julija. Iz Erzeruma je dospel sem 43 častnikov pod vodstvom polkovnika Alija Izreta, da razlože vladni nezadovoljnost vojaštva z vlado komiteja ter da ji naznanijo svoje zahteve, ki so zelo podobne onim bitolskih upornikov. Iz okolice Carigrada odpotuje cela divizija v Albanijo, ker vojna uprava tamošnjemu vojaštvu ne zaupa. Sploh se čete v Albaniji vedno menjavajo.

Carigrad 5. julija. Brez dvoma je, da so posebni emisari pri zadnjih volitvah lokalno poražene liberalne entente, katere šef je vpokojeni polkovnik Sadik bej, vpriporili upor. Položaj je tembolj nevaren, ker simpatizira 80% častnikov v Bitolju, med njimi rudi višji častniki, z uporniki ter sta dobili obe stotniji, ki naj bi nasledovali upornike, nalog, da naj se na nobeden način ne spustita v boj z uporniki. Med tem se vrše pogajanja s šefom dezertierem Tajar begom. Do 27. junija je dezertiralo baje iz Bitolja 5 častnikov in 80 mož, iz Prilepa 5 častnikov in 15 mož, iz Korice 27 mož, iz Dibre 5 častnikov in 120 mož, iz Ohrida 7 mož in iz Gruševa 10 mož. (?) Nad 20 častnikov garnizije v Bitolju je izstopilo iz vojne zveze.

Carigrad 5. julija. Poluradno poročilo pravi, da so uporniki iz Bitolja ponudili vladi, da se podvržejo, če ne bodo kaznovani, česar pa vlada noče priznati.

Carigrad 5. julija. Seki paša je poslal proti upornikom vojaške oddelke ter so ti trčili ob upornike pri

Argirokastru. Vojaki pa niso hoteli streljati na svoje tovariše.

Turški častniki.

Carigrad 5. julija. Predloga, ki prepoveduje častnikom baviti se s politikom je bila danes v razpravi pred senatom, ter je senat predloga v principu že sprejel.

Stavka pomorščakov.

Marseille 5. julija. Častniki in strojniki francoskih paroplovnih družb so danes proglasili stavko.

Sestanek dveh cesarjev.

Baltic-Port 5. julija. Snoči ob 8. se je vršil tu ob navzočnosti carja in nemškega cesarja ter njih suit svečanostni diné. Napitnic ni bilo nikarkršnih, oba vladarja sta odlikovala spremstva z visokimi redi.

Zarota v Kahiri.

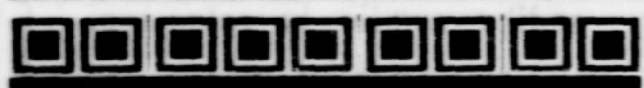
Kahira 5. julija. Policija je uvedla več hišnih preiskav med temi tudi v raznih nacionalnih časopisnih agaturah in zaplenila veliko listin, ki se nanašajo na zaroto proti lordu Kitchenru, katerega so nameravali zarotniki umoriti. Povodom preiskav so aretirali več domačinov.

Atentat na gubernatorja v Honkongu.

Honkong 5. julija. Ko je dospel honkonški gubernator s svojo rodbino na povratku od inspekcije vojaških čet tu sem, je neki Kitajec ustrelil iz revolverja na njega. Gubernator ni bil ranjen. Krogla je prebila voz. Kitajca so aretirali. Izjavil je, da je hotel gubernatorja ustreliti, da izkaže svojo antipatijo proti Angležem.

Volilni boj v Severni Ameriki.

New York 5. julija. Roosevelt je izdal proklamacijo, na podlagi katere hoče osnovati novo stranko, ki ji bo dal svoje ime. Niti demokratična, niti sedanja republikanska stranka, ozir. njih programi nimajo za socialna vprašanja moderne Amerike smisla.

Narodno ženstvo

ki sodeluje pri veselici za Narodni sklad dne 7. julija, prosimo, da je zanesljivo ob pol 4 popoldne na dirkališču, oziroma v dežju v Narodnem domu.

To velja za vse gospe in gospodične. Jutri v soboto ob 4. uri popoldne se vabijo dame na sestanek na dirkališču glede določitve obsežnosti dela.

Gospodarstvo.

— Državna loterija. Glavni dobitnik z 200.000 kronami je dobila št. 59.452, drugi s 50.000 K št. 126.523, tretji s 30.000 K št. 324.418, četrti z 20.000 K št. 423.577, peti z 10.000 K št. 424.625.

Bratjel

Jutri v soboto, dne 6. t. m. ob 7. uri zvečer se vrnejo iz Prago naši tekmovalci, njim na čelu brat Stane Vidmar, ki si je priboril na tekmi slovenskega Sokolstva prvenstvo, kar je za slovensko Sokolstvo in za ves slovenski narod velikanskega pomena.

Zato je naša dolžnost, da brate tekmovalce ob njih povratku dostojno sprejmemo.

Pozivljamo Vas ljubljanski in okoliški Sokoli, da se tega sprejema v čim največjem številu udeležite.

Zbirališče na vrtu »Narodnega doma« ob 6. uri, od koder odkorakamo točno ob 1/2.7. na južni kolodvor.

Na zdar!

Za predsedstvo »Slovenske sokolske zveze«

dr. Ivan Oražen Bogumil Kajzelj
starosta. tajnik.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 5. julija 1912.

Termin.

Pšenica za oktober 1912.	za 50 kg	11.46
Pšenica za april 1913.	za 50 kg	11.78
Rž za oktober 1912.	za 50 kg	9.39
Oves za oktober 1912.	za 50 kg	9.26
Koruzza za julij 1912.	za 50 kg	8.67
Koruzza za avgust 1912.	za 50 kg	8.72
Koruzza za maj 1913.	za 50 kg	7.47

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

Julija	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	733.5	22.4	sr. sever	oblačno.
	9. zv.	737.1	15.3	sl. szah.	"
5.	7. zj.	739.5	12.1	brezvetr.	"

Srednja včerajšnja temperatura 17.4°, norm. 19.3°. Padavina v 24 urah 0.4 mm.

Zahvala.

Za vse obilne dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti naše nepozabne hčerke, oziroma sestre, gospodične

Angelice Polakove

gojenke učiteljšča

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage rajnice k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvalo.

Osobito in posebej pa se še zahvaljujemo preč. gosp. kuratu Antonu Abramcu, vlec. gosp. postajenačelniku Ivanu Arharju, vlec. gospe Pavličevi, hotelirki, vsem cenj. gg. železničnim uradnikom in njih so-program v St. Petru, preč. duhovščini v Trbovljah, sl. vodstvu uršulinkega samostana v Ljubljani, cenj. gospicam gojenkam I. in III. letnika tega zavoda ter vsem darovalcem prelepih vencev.

Srčno zahvalo vsem!

V St. Petru na Krasu, 5. julija 1912.

Zalujota rodbina Dolničar-Polakova.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa c. kr. okr. sodišča v Ljubljani od 30. junija 1912 opr. št. E 2967/12/1 se vrši

dne 8. julija 1912 in naslednje dni ob 9 uri zjutraj v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

javna prodaja

vseh v konkurzno maso tvrde R. Drischel spadajočih premičnin, obstoječih iz knjig raznih strok, podob, umetnih in glasbenih del, prodajalniške oprave, dveh registriranih blagajn etc. etc.

Pojasnila dobe v pisarni upravitelja konkurzne mase.

Ljubljana, dne 5. julija 1912.

Upravitelj konkurzne mase

dr. Emil Stare

odvetnik v Ljubljani, Sedna ulica 3.

Javorjevih hlobov

se kupi več yagonov v letu.

Dolžina od 1-50 m naprej, debelost 65 mm širočina od 10 cm naprej. Ponudbe z navedbo količine in cene v vagon naloženo pod »Javor« na uprav. »Slov. Naroda«. 2392

Sprejme se takoj 2376

kavarniški učenec

Vprašati je v kavarni »Central« v Ljubljani.

Mlad trgovski pomočnik,

spreten prodajalec, se sprejme v službo v trgovino z mešanim blagom. Anton Fatur, Prem, Notranjsko. 2390

Spretna šivilja

z učenim izprijevalom in 3 letno prakso išče primerne službe ev. tudi v kaki konfekcijski trgovini. Gre tudi na deželo h kaki rodbini. — Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«. 2388

Proda se v lepem trgu ob železnici na Spod. Štajerskem 2338

posestvo

sestojče iz hiše s 6 sobami, 2 velikima kletama, hlevom, mesnico, ledenico, vrtom in sadonosnikom. Cena ugodna. Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«. 2388

Sprejme se takoj

dobrega pomočnika

za popravilo šivalnih strojev, dvokoles, itd. pri trdki 2388 F. Batjel Gorica, Via Duomo šteč. 4.

Rudarji.

30—40 mladih rudarjev,

kopačev, dobi ob takojšnjem na- . . . stopu trajnega opravlila . . . v zlatem rudniku Roudny, pošta Zvěstov na Češkem in naj se ponudbe pošljejo tjakaj do 15. t. m. 2381

Christofov učni zavod,

Sodna ulica šteč. 2, 2393

vpisuje ves mesec julij in september vsak dan od 12.—3. ure popoldne.

Prodaja prostosledov.

22 prostosledov,

spojenih v en kompleks, od katerih je eden z dvema rovoma v dolgosti okoli 50 metrov odprt z 1—1½ metrov debelo plastjo, rjavoga premoga (liguita) pol ure od postaje Poljačane — se prodaja. Več pove 2406

Iv. Vovk, Poljačane, Štajersko.

Ivan Magdič

krojač prve vrste Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. se priporoča.

Zaloga 2092 angleškega blaga.

Prilicne prostore za skladišče

ali delavnice 2394

se takoj odda v Prešernovi ulici št. 5 in 7.

kuharico

ne pod 35 let staro, vajeno v veliki hiši.

Sprejmem tudi pridno

sobarico

iste starosti, ki bi tudi dobro likala. Plača dobra. — Ana Majdič, paromlin Celje. 2404

Umetni in trg. vrtnar

Ivan Bizovičar

Ljubljana, Kolesijske ul. 16

1542 izvršuje

šopke, vence in bukete za razne prilike. — Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Prodaja cvetlice, raznovrstne sadike cvetlic in zelenjavo.

Piramidna in kroglasta lavorjeva drevesa ter dekorativne cvetlice v veliki množini po zmernih cenah.

Naročila na deželo hitro in vestno.

Hiša

z 8 stanovanji in velikim vrtom 2184 — se prodaja v Rožni dolini — pri Ljubljani šteč. 84. Natančneje se izve istotam.

Kupi se vodna moč

za 50—100 konjskih sil. Vodna sila je lahko že uporabljena ali tudi ne. Kupi se even. tudi zraven stoječe poslopje (mlin, žaga itd.) Od železnice ne sme biti več kot ¾ ure oddaljena. — Ponudi naj se pod šifro »Vodna moč 350« na upravništvo »Slov. Naroda« in sicer se naj navede le skupna cena in kje leži ponudeno. 2352

And Gorec

Ljubljana, Rimska cesta št. 11

podružnica 1207 Marije Terezije c. 4 (Pri novem svetu).

Trgovina s kolesi in njih deli.

Izposojevanje koles. Najboljše pneumatike.

9.000.000

kvadratnih metrov letnega svetovnega konsuma ima

Ruberoid.

Najboljše kritje Ruberoid rdeč za vse stavbe, tvernice, za stanovanja in šole gospodarska poslopja itd. — cerkve vile itd.

Varujte se ponaredb.

Brošure, vzorci in proračuni zastoj.

R. Avenarius, Dunaj III/2

Bechardgasse 16.

Št. 22000.

2405

Razpis ustanov za uboge vdove.

Na dan obletnice poroke Njene c. in kr. visokosti gospe nadvojvodinje Marije Valerije je pri mestnem magistratu razdeliti 400 K med pet ubogih vdov (to je vdov, ki imajo v Ljubljani domovinsko pravico). Nekolekovane prošnje, v katerih je natanko navesti gnotne, zdravstvene in rodbinske razmere (števílo morebiti še nepreskrbljenih otrok) je vlagati pri mestnem magistratu

do vštetega 25. julija 1912.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 4. julija 1912.

Zupan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič 2377

Ljubljana, Mestni trg šteč. 5

naznanja okasijsko prodajo

poletnih oblek in slampikov za gospode in dečke,

ter poletne damske konfekcije z globoko redu-

ciranimi cenami.

Notarskega kandidata sprejme

notar Hudovernik v Ljubljani. 2176

Trgovski lokal

prostoren, z večjimi izloženimi okni

išče ali takoj prevzame

dunajska tvorniška firma za ustanovitve trgovine na drobno. — Najboljša lega za nadrobno prodajo: Glavni trg ali Stritarjeva ulica. — Pismene ponudbe z navedbo cene in event. skico pod »Vorwärts 5000« na Dunaj, Postamt 88.

Prva domača tovarna

omar za led

Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica 7.

Prevezajo se vsa v stavbo in pohištveno mizarstvo spadajoča dela, katera se točno in po najnižjih cenah :: izvršujejo. ::

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošljejo na zahtev brezplačno in poštino prosto

Razpis.

Za zgradbo preložitve okrajne ceste Vrbovec-Kal

na okroglo 11.500 K proračunjena dela in dobave

se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z navedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne cene naj se predložijo 2372

do 20. julija t. l. ob 12 opoldne

podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzete gradbe preložitve okrajne ceste Vrbovec-Kal«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni ter da bo pri zgradbi po možnosti uporabljal domače delavce.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarno varnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo, ali vrniti vse ponudbe.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob navadnih urah.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 2. julija 1912.

Št. 1772/pr.

2386

Ponudbeni razpis.

Za c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani se potrebuje sledeče prostore:

a) Eno poslopje za c. kr. policijsko ravnateljstvo, policijsko stražo in policijski zapor v sredini mesta, s približno 50 prostori za uradno poslovanje in dvema uradnima stanovanjima, obstoječima iz 6, oziroma 3 sob in pritliklinami, oziroma

eno poslopje za policijsko ravnateljstvo s približno 30 prostori in stanovanjem za policijskega ravnatelja s 6 sobami in

eno drugo poslopje za policijsko stražo, policijske zapore in stanovanje za poveljnika policijske straže s približno 20 prostori.

b) prostori za 10 policijskih stražnic in sicer v bližini: 1. Kazarne Evropa, 2. Sv. Petra cerkve, 3. Césarja Jožeta trga, 4. Demobranske vojašnice na Poljanski cesti, 5. Sv. Jakoba trga, 6. Dolenjskega kolodvora, 7. Trnovske cerkve, 8. v Spodnji Šiški, 9. v Udmata blizu orožniške postaje in 10. na Glincih v bližini cerkve, pri vsaki za službeno poslovanje 4 prostore in nadalje s stanovanjem z dvema sobama in s kuhinjo.

Prostori za stražnice se morajo nahajati v pritličju na prometni ulici, stanovanja so pa lahko v I. ali II. nadstropju ali na dvorišču.

Ponudbe se imajo do 15. julija 1912 s privitim načrtom prostorov in označbo najemnine vpslati c. kr. deželnemu predsedstvu v Ljubljani.

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 3. julija 1912.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz l. r.